

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

ПСИХОЛОГІЯ

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавр

(назва освітнього ступеню)

спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПП: ЗПП 4)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Кафедрою здоров'я людини та фізичної культури

Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кущ Олександр Сергійович, канд.психол.наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної культури

Протокол від «_____» _____ 2020 року № _____

В.о.завідувача кафедри _____ (Антонова О.І.)
(підпис)

ОБГОВОРЕННО ТА РЕКОМЕНДОВАНО до видання методичною комісією
КрНУ за спеціальністю 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Протокол від «_____» _____ 2020 року № _____

Голова _____ (Антонова О.І.)
(підпис)

© КрНУ імені Михайла Остроградського, 2020 рік

© Кафедра ЗЛФК, 2020 рік

© Кущ О.С. 2020 рік

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «**Психологія**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки БАКАЛАВРІВ напрямку 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення особливостей прояву, розвитку та формування механізмів психіки людини, формування особистості у процесі виховання та освіти. Цей курс містить первинні знання та положення, які ще будуть за потреби розгортатися та поглиблено висвітлюватися в інших дисциплінах професійного профілю.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс «**Психологія**» пов'язаний із анатомією і фізіологією людини, психологією спорту, психологією здоров'я, педагогікою, теорією і методикою фізичного виховання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «**Психологія**» є вивчення закономірностей прояву, розвитку та формування психіки людини, формування знань студентів щодо механізмів практичної психопрофілактичної роботи з різними групами населення щодо оцінки, збереження, зміцнення та розвитку всіх рівнів здоров'я, особливостей промоції і охорони здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «**Психологія**» є:

- ознайомити студентів з основними теоретичними конструктами загальної, вікової та педагогічної психології;

- допомогти студентам набути теоретичних знань та практичних навичок, що розкривають сутність психічних явищ на основі психологічних досліджень;

- навчити враховувати знання про пізнавальні психічні процеси, про емоційно-вольову сферу при визначенні індивідуально-типологічних особливостей розвитку особистості в специфічних умовах фізичної реабілітації;

- навчити враховувати знання про вікові періоди розвитку психіки при визначенні індивідуальних показників фізичного розвитку особистості як в загальних умовах фізичного розвитку в цілому, так і в специфічних для певних видів фізичної реабілітації;

- допомогти студентам набути теоретичних знань та практичних навичок про міжособистісну взаємодію.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати:**

- основні етапи розвитку психологічної науки;

- основні теоретичні конструкти психології про природу та сутність психіки людини, психологію пізнавальних психічних процесів: відчуттів, сприймань, пам'яті, мислення, мови. мовлення, уяви та уваги;

- сутність та основні теорії особистості людини, прояви та закономірності емоційно-вольової сфери особистості, етапи вікового розвитку особистості, їх характеристику і особливості;

- методи психологічного дослідження психіки людини;

- психічні стани у фізичній реабілітації, методи їх регулювання;

- напрямки цілеспрямованого розвитку можливостей людини та реалізації її особистісного потенціалу на різних етапах розвитку;
- основні психологічні вимоги до особистості професіонала-реабілітолога;

уміти:

- формулювати конкретні завдання в психології;
- організовувати і проводити науково-дослідну та методичну роботу з проблем психології здоров'я, аналізувати вплив негативних чинників на стан здоров'я людини;
- розпізнавати психологічні особливості людей та їх стани;
- володіти основами педагогічної діяльності, засобами і прийомами психолого-педагогічного впливу на особистість;
- аналізувати реакцію організму на вплив негативних факторів і можливості організму адаптуватися до цих факторів;
- застосовувати методики планування та проведення основних видів фізкультурно-оздоровчих занять за умови їх психолого-педагогічного забезпечення;
- уміти скласти програму мотивації до здорового способу життя.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 360 годин / 12 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи психології.

Тема 1. Психологічна наука, її розвиток та сучасний стан

Предмет і завдання психологічної науки. Історія розвитку психології як науки. Зв'язок психології з іншими науками. Основні галузі сучасної психології. Методи психології та специфіка їх застосування.

Тема 2. Психічні процеси, їх функції та розвиток

Чуттєві форми пізнання дійсності: а) відчуття і сприймання; б) увага. Сенсорні сигнали: передавання та опрацювання. Особливості сенсорних систем людини. Раціональні форми освоєння дійсності: а) пам'ять; б) мислення; в) уява. Мислення як основна функція психіки, розвиток мислення. Зв'язок з мислення з мовою. Психологія свідомості та несвідомого.

Тема 3. Емоційно-вольова сфера

Види емоцій і почуттів та їх місце в діяльності особистості. Воля як психологічний феномен і її аналіз.

Тема 4. Темперамент та характер

Характеристика темпераменту. Основні класифікації типів темпераменту. Поняття про характер. Фактори формування характеру. Поняття акцентуації характеру. Типи акцентуацій.

Тема 5. Проблема особистості у психології. Спрямованість як провідна підструктура особистості

Поняття особистості у психології. Психологічна структура особистості. Концепція динамічної функціональної особистості К. К. Платонова. Проблема біологічного і соціального в особистості. Спрямованість

особистості та її складові: потреби, мотиви, переконання, інтереси, ідеали, світогляд.

Тема 6. Основи психології спілкування

Поняття про спілкування в психології. Функції, форми і засоби спілкування. Вербальне і невербальне спілкування. Бар'єри спілкування. Особистість у суспільстві та колективі.

Тема 7. Психологічні засади діяльності та здібностей людини

Сутність діяльності, її психологічна структура. Основні види діяльності. Знання, вміння і навички як основа розвитку здібностей. Види і структура здібностей.

Тема 8. Розвиток особистості. «Я-концепція». Психологічний захист

Психічний розвиток людини та його фактори. Періодизації психічного розвитку. Гетерохронність і сенситивні періоди розвитку. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен. Поняття соціальної адаптації. Психологічний захист.

Змістовий модуль 2. Розвиток особистості.

Тема 9. Предмет, завдання, методи вікової та педагогічної психології

Значення, предмет вікової психології, її зв'язок з іншими науками. Завдання вікової та педагогічної психології. Методи дослідження у віковій та педагогічній психології. Поняття про психічний розвиток людини.

Тема 10. Основні закономірності психічного розвитку

Підходи до вирішення питання про рушійні сили і фактори психічного розвитку. Поняття про сензитивний період розвитку. Стабільні періоди та кризи в психічному розвитку. Психічні новоутворення. Провідний вид діяльності. Соціальна ситуація розвитку. Психологічна періодизація людського життя.

Тема 11. Психологічні особливості розвитку особистості в онтогенезі

Психологічні особливості дітей дошкільного віку. Психічний розвиток немовляти. Психічний розвиток дітей раннього віку. Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку. Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. Гра як провідний вид діяльності дошкільника. Продуктивні види діяльності в дошкільному дитинстві. Психічний розвиток і формування особистості молодшого школяра. Анатомо-фізіологічні особливості молодшого школяра. Провідний вид діяльності молодших школярів. Структура учбової діяльності. Мотивація і самооцінка. Трудова діяльність молодших школярів. Здібності учнів початкових класів та їхній розвиток. Темперамент та вияви характеру в молодшому шкільному віці. Психологічні особливості підліткового віку. Загальна характеристика особливостей розвитку підлітків. Новоутворення особистості. Сутність «кризи» підліткового віку. Стосунки з однолітками та дорослими. Розвиток пізнавальних процесів. Формування особистості підлітка. Психологічні особливості юнацького віку. Загальна характеристика ранньої юності. Розвиток пізнавальних процесів. Проблема вибору професії. Психосексуальний розвиток та взаємостосунки між статями в старшому шкільному віці. Взаємостосунки з дорослими та однолітками. Формування особистості в період ранньої юності.

Тема 12. Поняття соціальної групи. Класифікація груп
Особистісні й соціальні ролі. Феномен лідерства в психології. Поняття соціальної групи. Класифікація груп. Рівні розвитку груп. Колектив.

Тема 13. Соціально-психологічні аспекти взаємовідносин у соціальних групах

Проблема лідерства та керівництва. Типи лідерства. Соціально-психологічний клімат соціальної групи.

Тема 14. Психологічні особливості спілкування. Комунікація та взаєморозуміння

Поняття спілкування. Вербальна та невербальна комунікація. Спілкування і взаєморозуміння. Поняття конфлікту.

Тема 15. Основні шляхи розвитку особистості професіонала

Етапи професійного шляху. Модель професійного розвитку.

Тема 16. Особливості психології дорослих людей у різні періоди життя

Психологічні функції у різні періоди життя. Гендерні особливості професійного вибору. Шляхи продовження професійного довголіття.

Тема 17. Психологія навчання

Сутність процесу навчання та типи навчання. Структура учбової діяльності. Поняття про учіння, научіння і навчання. Психологічні фактори успішності учіння.

Тема 18. Психологія педагогічної діяльності

Психологічна характеристика педагогічної діяльності. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. Структура педагогічної діяльності. Характеристика педагогічних умінь. Стили педагогічної діяльності.

Тема 19. Психологія виховання

Сутність психології виховання. Учнівський колектив і його виховний вплив. Психологія індивідуального підходу до дитини у процесі виховання. Вікові аспекти виховання.

3. Рекомендована література

Базова

1. Вікова і педагогічна психологія: Навч. Посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська та ін. – К.: Каравела, 2006. – 344 с.

2. Кутішенко В.П., Ставицька С.О. Психологія розвитку та вікова психологія: Практикум: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2009. – 448 с.

3. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 288 с.

4. Партико Т.Б. Загальна психологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Т.Б. Партико. – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2008. – 416 с.

5. Психологическое обследование младших школьников / А.Л. Венгер, Г.А. Цукерман. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС. 2005. – 159 с.

6. Психологія: Підручник / Під ред. Ю.Л. Трофімова, 3-тє видання., стереотипне. – К.: Либідь, 2001.

7. Психологія здоров'я людини: Навчальний посібник / За ред. І. Я. Коцана.– Луцьк: РВВ —Вежа, Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2011.– 430 с.

8. Психологія: Конспект лекцій. Навчальний посібник для студ. напряму підготовки: 6.020302 Історія, 6.040104 Географія, 6.010201 Фізичне виховання / Укл. Н. М. Атаманчук. – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014 . – 201 с.

9. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 360с.

10. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посібник – К.: Академвидав, 2007. – 427 с.

11. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 384 с.

12. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А.. Педагогічна психологія. Навч. посіб. – Київ «Центр учбової літератури», 2012. – 168 с.

13. Степанов О. М., Фіцула М.М. Основи психології та педагогіки: навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2005. – 520 с.

14. Столяренко Л.Д. Основы психологии. – Р.-н.-Д.: Феникс, 1997. – 736 с.

15. Хьелл Ларри, Зиглер Дэниел. Теории личности. Основные положения, исследования и применение. Перевод С.Меленевской и Д.Викторовой, 1992; СПб.: Питер Пресс, 1997. Терминологическая правка В.Данченко К.: PSYLIB, 2006 / [електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.psylib.org.ua/books/hjelz01/index.htm>

16. Цигульська Т.Ф. Загальна та прикладна психологія: як допомогти собі та іншим. Курс лекцій. Навчальний посібник. Рекомендовано Міністерством освіти України. / Київ. «Наукова думка». 2000. 191 с.

Допоміжна

17. Абрамова Г. С. Возрастная психология: Учеб. пособие для студ. вузов. - 4-е изд., стереотип. - М.: Издательский центр "Академия", 1999. - 672 с.

18. Амосов Н.М., Никитина Л.А., Воронцов Д.Д. Страна детства. Сборник. – М.: Знание, 1991. – 288 с.

19. Варій М.Й. Психологія особистості: Навч. посібник. – К.: «Центр учбової літератури», 2008. – 592 с.

20. Введение в психологию. Под общ. ред. проф. Петровского. – М., 1996. – 360 с.

21. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Навч.посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 112 с.

22. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – К.: Просвіта, 2001. – 416 с.

23. Гамезо М.В., Домашенко И.А. Атлас по психологии: Информ-метод. материалы к курсу «Общая психология»: Учебное пособие для студентов пед. ин-тов. – М.: Просвещение, 1986. – 272 с.

24. Єрмолаєва М. В. Психология развития. – М.: Московский психолого-социальный институт, НПО МОДЭКГод, 2003. – 376 с.

25. Кон И.С. Психология ранней юности: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1989. – 255 с.

26. Кутішенко В.Т., Ставицька С.О. Психологія розвитку. Вікова психологія. Практикум. – К.: Каравела, 2009. – 448 с.
27. Крайг Г. Психологія розвитку. - 9-е изд. - СПб.: Питер, 2005. - 940 с:
28. Мухина В.С. Детская психология: Учеб. для студ. пед. ин-тов / Под ред. Л.А. Венгера. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение. 1985.– 272 с.
29. М'ясоїд П.А. Загальна психологія: Навч. посіб. / 3-є вид., випр. – К.: Вища шк., 2004.
30. Общая психология: Учеб. для студентов пед. ин-тов / Под ред. А.В. Петровского. 2-е изд., доп. и перераб. М., 1976. – 479 с.
31. Основи психології / Під заг. ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К.: Либідь, 1996.
32. Павелків Р.В. Вікова психологія: підручник / Р.В Павелків. – К.: Кондор, 2011. – 469 с.
33. Практикум по возрастной и педагогической психологии: Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / А.А. Алексеев, И.А. Архипова, В.Н. Бабий и др.; Под ред. А.И. Щербакова. М.: Просвещение, 1987. – 255 с.
34. Психологія особистості: Словник-довідник / за редакцією П.П. Горностаєва, Т.М. Титаренко. – К.: Рута, 2001. – 320 с.
35. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии: В 2 т. – М., – 1989.
36. Хрестоматія по возрастной и педагогической психологии. Под ред. И.И. Ильясова, В.Я. Ляудис. – М., Изд-во Моск. ун-та. 1980, 292 с.

Інформаційні ресурси

1. Психологія. Під ред. Трофімов а Ю.Л. - <http://westudents.com.ua/glavy/79955-peredmova.html>
2. Сергєєнкова О.П.. Педагогічна психологія - <http://westudents.com.ua/glavy/78975-35-psihologchna-harakteristika-pedagogchno-maysternost-stilv-pedagogchno-dyalnost.html>
3. *Селье Ганс.* От мечты к открытию / [електронний ресурс]: http://bookz.ru/authors/sel_e-gans/distree/page-2-distree.html:
Що таке стреси і як їх долати / Сененко Світлана «Дзеркало тижня» №12, 29 березня 2008, 00:00 [електронний ресурс] / scho_take_stresi_i_yak_yih_dolati-53263.html

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Дві письмові модульні роботи, Іспит

5. Засоби діагностики успішності навчання. Критерії оцінювання (у %)

Семестрова рейтингова оцінка розраховується, виходячи з критеріїв:

- письмові модульні роботи 40% ;
- участь у практичних заняттях 30% ;
- самостійна робота (реферат) 10% ;
- усний іспит (реферат) 20% .